

Wijziging van de Tijdelijke regeling signaal betalingsachterstanden

Met de aanpassing van de ministeriële regeling wordt een signaal van betalingsachterstanden toegevoegd voor de gemeenten Amsterdam, Tilburg en Groningen en het Centraal Administratie Kantoor (CAK). Het gaat om betalingsachterstanden op de eigen bijdragen abonnementstarief en beschermd wonen op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) en de eigen bijdragen op grond van de Wet langdurige zorg (Wlz).

Verder vindt er een technische wijziging van de regeling plaats waardoor ook de gemeenten Heerlen, Den Haag en Rotterdam en de geldverstrekker Syntrus Achmea Real Estate & Finance deelnemen aan het experiment over achterstanden op hypotheek wat al eerder is gestart.

Consultatieverslag

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 29 februari 2024

Inleiding

Een ontwerp van de Wijziging van de Tijdelijke regeling signaal betalingsachterstanden is van 20 december 2023 t/m 20 januari 2024 openbaar geconsulteerd¹. Naar aanleiding van de consultatie is een zestal reactie van zowel belangenorganisaties, (medewerkers van) gemeenten als burgers binnengekomen. In dit verslag wordt op hoofdlijnen ingegaan op deze consultatiereacties.

Uitvoeringscapaciteit en kosten

Een tweetal reacties ging in op de kosten en capaciteit die een experiment met zich meeneemt. De deelnemende gemeenten en schuldeisers van alle experimenten hebben bij aanmelding voor dit experiment zelf aangegeven capaciteit (en eventuele middelen) voor dit experiment beschikbaar te maken. Bij de evaluatie van de experimenten en een oordeel om een signaal toe te voegen aan de bestaande signalen binnen de Wgs, worden uitvoerings- en kostenaspecten meegewogen.

Manier van uitvoering door gemeente

Daarbij doet Zelfmoordpreventie 113 een suggestie om deelnemende medewerkers van gemeenten specifiek te trainen. Het ministerie van SZW gaat echter niet over de manier waarop gemeenten hun inwoners benaderen, ook niet binnen vroegsignalering. Daarop hebben gemeenten lokale beleidsvrijheid. Wel geven we de suggestie en het aanbod van 113 Zelfmoordpreventie mee aan de deelnemende gemeenten binnen het experiment.

Beleid eigen bijdrage

Een tweetal reacties ging over het beleid van de eigen bijdrage zelf. Zo constateert de Coalitie voor Inclusie dat naast de genoemde eigen bijdrage in deze regeling, de betreffende doelgroep een groot aantal andere kostenposten heeft en dat mogelijk de oorzaak van schulden elders ligt. De Coalitie vraagt zich af of vroegsignalering met snel starten van een betalingsregeling voor deze doelgroep een oplossing is en doet suggesties voor andere beleidsopties.

Voorliggende Tijdelijke regeling gaat echter niet in op het beleid omtrent de eigen bijdrage, maar enkel op de mogelijke signalerende functie die een achterstand op deze eigen bijdragen kan hebben. We hebben de betreffende consultatie doorgezet naar de betreffende beleidsdirectie bij VWS.

Doelgroep

Een tweetal reacties gaat nader in op de beoogde doelgroep van deze Tijdelijke regeling. De beoogde doelgroep en motivatie om hiervoor signalen voor te verstrekken is nader toegelicht in de toelichting.

¹ [Overheid.nl | Consultatie Wijziging van de Tijdelijke regeling signaal betalingsachterstanden \(internetconsultatie.nl\)](https://overheid.nl/consultatie/wijziging-van-de-tijdelijke-regeling-sigitaal-betalingsachterstanden)

Advies over afzien van regeling

De Stichting Privacy First adviseert het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om een aantal redenen af te zien van het invoeren van de voorgestelde regeling. De stichting geeft aan dat deze gegevens over betalingsachterstanden al bekend zijn bij gemeenten en suggereert dat deze regeling om die reden als enige doelstelling heeft om de gegevens van betrokkenen via de BKR te delen met schuldeisers. Deze en andere conclusies berusten op enkele misverstanden. Gemeenten kunnen alleen gegevens ontvangen en verwerken voor een taak die wettelijk bepaald is. Deze regeling maakt het mogelijk voor gemeenten om via een experiment met de specifiek omschreven gegevens van het CAK vroegsignalering uit te voeren. Daarbij is vastgelegd dat de gegevens uitsluitend met de deelnemende gemeenten worden gedeeld. Er is daarom geen sprake van uitwisseling met andere schuldeisers of met het BKR.

Sociaal incasso CAK

Tot slot ging een reactie in op een aandachtspunt bij het (sociale) incasso van het CAK. Als reactie daarop heeft het CAK aan: In de regeling is opgenomen wat de minimale vereisten zijn waaronder het CAK de betalingsachterstand kan melden bij de gemeente. Hierop is voorliggend dat het CAK zijn reguliere incassotraject doorloopt (inclusief aanmaanproces). Dit geldt voor alle drie soorten vorderingen (regulier Wmo, Wmo beschermd wonen en Wlz). Aangezien de eigen bijdrage per maand tussen de regelingen uiteenloopt, zal ook per regeling verschillen wanneer de melding feitelijk zal plaatsvinden. De melding vindt in ieder geval niet eerder plaats dan de gegeven vereisten (bedrag en aantal maanden). Dat het aantal maanden bij Wmo regulier (dus niet beschermd wonen) vijf is, komt doordat de eigen bijdrage per maand een vast bedrag van circa 20 euro is. Voorkomen moet worden dat ook 'te vroeg' wordt gemeld. Bij Wmo beschermd wonen en Wlz zijn de bedragen per maand hoger en dan is het juist aangewezen om eerder dan vijf maanden te kunnen melden. Met een minimum van twee maanden wordt voorkomen dat bij één maand achterstand wordt gemeld of dat melden pas mogelijk is bij drie maanden achterstand waardoor feitelijk pas in maand vier op z'n vroegst de melding kan worden gedaan. De betalingsachterstand is dan al te hoog opgelopen en is er eigenlijk geen sprake meer van vroegsignalering. Door de combinatie van het bedrag en aantal maanden is beoogd om een evenwicht te vinden hierin, waarbij het CAK voldoende ruimte heeft om zijn incassoprocessen uit te voeren en daarnaast gemeenten hun vroegsignaleringsproces goed kunnen doorlopen.

Vervolgtraject

De aangepaste Tijdelijke regeling wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de minister voor Armoedebelief, Participatie en Pensioenen. De regeling treedt naar verwachting in werking met ingang van 1 april 2024. Daarmee wordt voldaan aan het kabinetsbeleid van vaste verandermomenten voor regelgeving, zoals neergelegd in aanwijzing 4.17 van de Aanwijzingen voor de regelgeving. Van de minimuminvoeringstermijn van twee maanden is afgeweken. Dat is niet bezwaarlijk, omdat de partijen die gevolgen ondervinden van deze wijziging zelf aanvrager zijn en meegewerkt hebben aan de totstandkoming van deze wijziging.